

A BeFogadó Kávéház terasza adott helyett ma Viczián Zsófia előadásának. „Alapvetően a Sylvester János Protestáns Gimnázium tanára vagyok, azonban cikketeket is szoktam közölni az Origo véleményoldalán, a komment.hu-n.” – mutatkozott be. Kiderült, hogy egy ide írt cikkeknek köszönhető, hogy a Csillagpont szervezői felkérték arra, hogy a közelség-távolság szabályainak témájában tartson egy előadást.

„Kultúra a legtipikusabb magyarázat arra, hogyan kezeli az ember a teret, ami lényegében kommunikáció.”– kezdte Viczián Zsófia. Kifejtette, hogy a mai világban több szó esik a verbális kommunikációról, azaz a meggyőzésről. A nonverbális kommunikáció kevesebb figyelmet kap, de sokkal fontosabb, mint a verbális. Sok előnnyel rendelkezik: kultúrához nem kötődik, őszintébb. Hisz a „nonverbális fecsegés” alatt sok olyan információt osztunk meg a többi emberrel, amit nem akarunk, hogy megtudjanak. Ezeket az információkat, jeleket ösztönösen fogja az ember, de mindezeknek nem vagyunk tudatában.

Az előadó három T-s fogalmat jelöl meg és fejt ki: Tekintet, Tér, Tapintás. A Tekintet esetében egy bibliai jelenettel kezd: „Szenvedése idején, amikor megszólalt a kakas, Jézus ránézett Péterre. Jézus nem tudott mondani semmit, nem tudta megérinteni, így csak egy kommunikációs csatorna maradt: a tekintet. Péter pedig tudta, hogy vétkezett, ahogy Jézus ránézett.” A magyar hagyományokban kitüntetett szerepe van a szemnek, a szemmel verésnek és annak kivédésének. Más kultúrában megkülönböztetést és hatalmi viszonyokat is kifejez az, ahogy ránézünk valakire. A Tekintetnek van egy kettőssége: pozitív oldala – egymásba kapcsolódó szemek, szerelem, gyengéd érzelmek; negatív oldala – „farkasszemet néznek”, egyfajta agresszió, dominancia kifejezése.

A Tér felosztását először Edward T. Hall proxemika alaplívében, a Rejtett dimenziók című könyvében fejt ki. Az előadónő felhívta a figyelmet arra, hogy a terek nem semlegesek, döntően meghatározza a szerepét a helyzet. Az ember maga is alakítja a teret, erre az aktuális sátorozást hozta fel példának, vagyis a barátok közelebb rakják egymáshoz a sátraikat, így elkülönülve a többi embertől. Itt megragadta az alkalmat, hogy az Észak-Amerikára kidolgozott térközszabályozás mértékeit felsorolja: 0–45 cm – intim zóna, 45 cm–120 cm – személyes, avagy a tánc zóna, 1,2 m–3,5 m – társasági, avagy a koktélparti zóna, 3,5m-től távolabb a nyilvános zóna. Ez a felosztás természetesen kultúrától, ezen belül az egyéntől is függ. Ha a térköz nincs összhangban az adott személyekkel, frusztrációt okoz, ilyen helyzet alakulhat ki például a liftben.

A Tapintás feltételezi, hogy az első és a második zónába kerül az adott személy. Az érintésnek

is kettős természete van: pozitív, szeretet oldal – közelség, intimitás; negatív oldal – agresszivitás. A magyar kultúrában Viczián Zsófia szerint sok változás következett be az utóbbi időkben. A változás lényege az, hogy sokkal érintkezőbb lett a kultúra, közelebb jöhetnek és jönnek a dolgok. „Jézus tanításaiban is szerepel a Tapintás, hisz kézzelgyógyított” – fejezte be gondolatát.

Itt kezdett bele a tanár és a diák kapcsolatának részletezésébe. Véleménye az, hogy a tanár a személyes–nyilvános zóna között mozog. Erre a kapcsolatra rengeteg példát is hozott. Angliában például az óvodában nem lehet addig megérinteni a gyermeket, míg az nem ad rá engedélyt, a szülő taníthatja meg játékos módon a gyermeknek, hogy ki érintheti meg. Az USA-ban pedig feljelentette a gyermeket az óvó néni, mert a gyermek átölelte, és a feje hozzáért a kebléhez.

Végezetül kijelentette, hogy a sok konfliktus háttérében a nonverbális kommunikáció félreértése áll, mivel a társadalom a negatív oldalt veszi figyelembe. Emiatt is félnek az emberek a közelség, érintés visszaélésétől, ezért is szabályozzák annyira.

Írta: Géczi Dominika